

Věc C-8/08

T-Mobile Netherlands BV a další

v.

Raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce
podaná College van Beroep voor het bedrijfsleven)

„Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Článek 81 odst. 1 ES – Pojem ‚jednání ve vzájemné shodě‘ – Příčinná souvislost mezi jednáním ve vzájemné shodě a chováním podniků na trhu – Posuzování podle předpisů vnitrostátního práva – Dostatečnost jediné schůzky, nebo nezbytnost dlouhodobého a pravidelného jednání ve vzájemné shodě“

Stanovisko generální advokátky J. Kokott přednesené dne 19. února 2009 I - 4533

Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 4. června 2009 I - 4562

Shrnutí rozsudku

- 1. Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Jednání ve vzájemné shodě – Pojem – Protisoutěžní cíl nebo účinek – Kritéria posouzení – Použití stejných kritérií na dohodu, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě
(Článek 81 odst. 1 ES)*
- 2. Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Jednání ve vzájemné shodě – Narušení hospodářské soutěže – Kritéria posouzení – Protisoutěžní cíl – Dostatečné zjištění
(Článek 81 odst. 1 ES)*

3. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Jednání ve vzájemné shodě – Pojem – Protisoutěžní cíl – Kritéria posouzení*
(Článek 81 odst. 1 ES)
4. *Hospodářská soutěž – Pravidla Společenství – Kogentní charakter – Uplatnění vnitrostátními soudy i bez návrhu*
(Článek 81 ES)
5. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Jednání ve vzájemné shodě – Pojem – Nezbytnost příčinné souvislosti mezi jednáním ve vzájemné shodě a chováním podniků na trhu – Domněnka existence této příčinné souvislosti – Povinnost vnitrostátních soudů uplatňovat tuto domněnku*
(Článek 81 odst. 1 ES)
6. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Jednání ve vzájemné shodě – Pojem – Nezbytnost příčinné souvislosti mezi jednáním ve vzájemné shodě a chováním podniků na trhu – Domněnka existence této příčinné souvislosti*
(Článek 81 odst. 1 ES)

1. Pojmy „dohoda“, „rozhodnutí sdružení podniků“ a „jednání ve vzájemné shodě“ zahrnují ze subjektivního hlediska formy koluzí, které mají stejnou povahu a odlišují se pouze svou intenzitou a formami, ve kterých se projevují. Proto kritéria umožňující posoudit, zda cílem nebo výsledkem chování je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže, jsou použitelná, ať už se jedná o dohodu, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě.
2. Pro posouzení, zda je jednání ve vzájemné shodě zakázáno čl. 81 odst. 1 ES, je zohlednění jeho konkrétních účinků nadbytečné, jeví-li se, že jeho cílem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu. Rozlišení mezi „svým cílem protiprávním jednáním“ a „svým výsledkem protiprávním jednáním“ vychází z okolnosti, že některé formy koluzí mezi podniky mohou být považovány za škodlivé pro řádné fungování normální hospodářské soutěže již ze své povahy. Není tedy nezbytné zkoumat výsledky jednání ve vzájemné shodě, jestliže je jeho protisoutěžní cíl prokázán.

(viz body 23–24)

(viz body 29–30)

3. Jednání ve vzájemné shodě má protisoutěžní cíl ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, jestliže z důvodu svých znaků a účelu a s ohledem na právní a hospodářský kontext, do kterého spadá, je prakticky způsobilé vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž na společném trhu. Není nezbytné, aby hospodářská soutěž byla skutečně vyloučena, omezena nebo narušena, ani aby existovala přímá souvislost mezi tímto jednáním ve vzájemné shodě a spotřebitelskými cenami.
4. Článek 81 ES má přímé účinky ve vztazích mezi jednotlivci a zakládá práva jednotlivců jako procesních subjektů, která musí vnitrostátní soudy chránit. Představuje kogentní ustanovení, nezbytné ke splnění úkolů svěřených Evropskému společenství, které vnitrostátní soudy musí uplatňovat i bez návrhu.

Při použití článku 81 ES je výklad, který k němu poskytne Soudní dvůr, závazný pro všechny vnitrostátní soudy členských států.

Výměna informací mezi soutěžiteli sleduje protisoutěžní cíl, jestliže může odstranit nejistoty ohledně chování zamýšleného dotyčnými podniky, zejména ohledně dne, rozsahu a způsobů přízpůsobení, které musí dotyčné podniky provést, včetně případu, kdy se přízpůsobení týká snížení odměny placené zprostředkovatelům a nikoliv spotřebních cen.

(viz body 49–50)

(viz body 27–28, 30–31, 35–36, 39, 41, 43, výrok 1)

5. V rámci přezkumu příčinné souvislosti mezi vzájemnou shodou a chováním podniků, které se na ní podílely, na trhu, souvislosti, která je vyžadována pro prokázání existence jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, je vnitrostátní soud povinen, neexistuje-li důkaz o opaku, jehož předložení přísluší těmto podnikům, použít domněnku příčinné souvislosti,

podle které uvedené podniky, jestliže zůstávají na tomto trhu aktivní, zohledňují informace, které si vyměnily se svými soutěžiteli. Tato domněnka je nedílnou součástí použitelného práva Společenství.

shodě zakládá pouze na jediné schůzce dotyčných podniků.

(viz body 51–53, výrok 2)

Důležitý totiž není ani tak počet schůzek mezi dotyčnými podniky jako skutečnost, zda kontakt nebo kontakty, ke kterým došlo, nabízejí těmto podnikům možnost zohlednit při určování svého chování na dotyčném trhu informace, které si vyměnily se svými soutěžiteli a vědomě nahradit rizika hospodářské soutěže praktickou spoluprací mezi nimi. Když je možné prokázat, že tyto podniky dospěly ke vzájemné shodě a zůstaly na tomto trhu aktivní, je odůvodněné požadovat, aby prokázaly, že tato vzájemná shoda neměla vliv na jejich chování na uvedeném trhu.

6. Pro účely použití článku 81 odst. 1 ES, pokud podnik podílející se na jednání ve vzájemné shodě zůstane na dotyčném trhu aktivní, použije se domněnka příčinné souvislosti mezi vzájemnou shodou a chováním tohoto podniku na tomto trhu i v případě, kdy se jednání ve vzájemné

(viz body 61–62, výrok 3)